

Nastroje społeczne w drugiej połowie sierpnia

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Rozwój ogólnej sytuacji w kraju.....	1
Oceny.....	1
Przewidywania	3
Sytuacja polityczna.....	4
Oceny.....	4
Przewidywania	6
Sytuacja gospodarcza.....	7
Oceny.....	7
Przewidywania	8
Sytuacja własna badanych i materialne warunki życia	9
Oceny.....	9
Przewidywania	11

W stosunku do pierwszej dekady lipca oceny bieżącej sytuacji nie zmieniły się znacząco¹. Rejestrujemy natomiast wyraźne zmiany w przewidywaniach na najbliższy rok. Zdecydowanie wzrósł pesymizm w przewidywaniach dotyczących sfery publicznej: ogólnej sytuacji w kraju, sytuacji politycznej i gospodarczej. Wzrosły również obawy związane z pogorszeniem poziomu życia oraz warunków materialnych gospodarstw domowych.

ROZWÓJ OGÓLNEJ SYTUACJI W KRAJU

Oceny

W porównaniu z pierwszą dekadą lipca oceny ogólnej sytuacji w kraju praktycznie się nie zmieniły. Obecnie ponad dwie piąte badanych (45%) uważa, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, a 38% – że w złym. Blisko jedna piąta respondentów (17%) nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat.

TABELA 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2019						2020							
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII	
	w procentach													
W dobrym	48	50	51	51	51	49	43	43	48	41	45	46	45	
W złym	37	36	34	33	34	37	40	42	39	41	40	37	38	
Trudno powiedzieć	15	14	15	16	15	14	17	15	13	18	15	17	17	

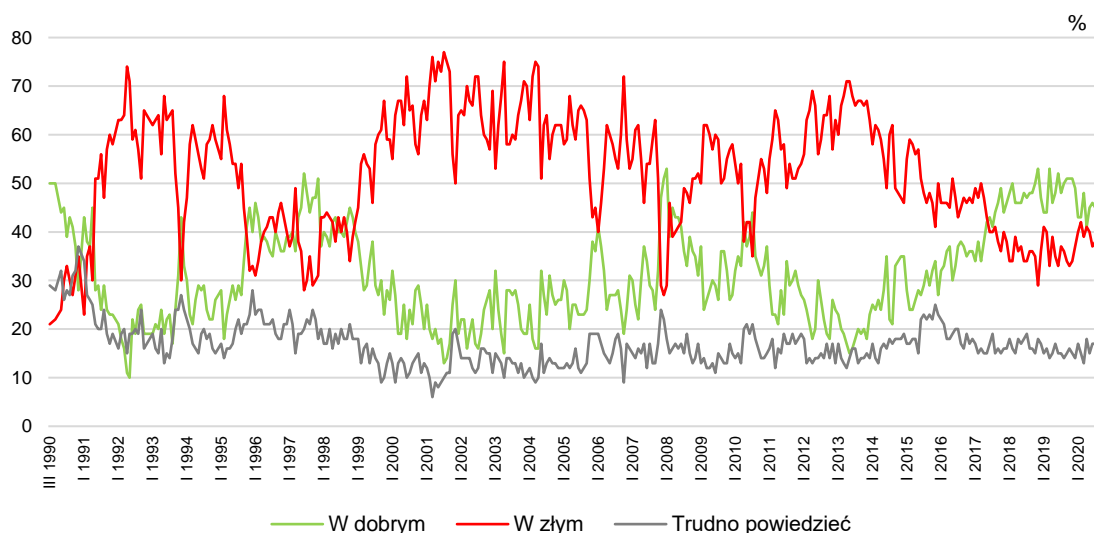
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (362) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 18 do 27 sierpnia 2020 roku na próbie liczącej 1149 osób (w tym: 72,7% metodą CAPI, 17,0% – CATI i 10,4% – CAWI).

RYS. 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

Zadowolenie z kierunku zmian dokonujących się w kraju częściej wyrażają starsi badani (61% zadowolonych wśród ankietowanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkający w mniejszych miejscowościach (53% mieszkańców wsi), gorzej wykształceni (58% osób z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym), o niższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (57% badanych o dochodach od 1000 zł do 1499 zł i 54% badanych o dochodach do 999 zł) oraz dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (49%). W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej rolnicy (62%) oraz emeryci (57%). Natomiast niezadowolenie z rozwoju sytuacji w Polsce częściej deklarują młodszy ankietowani (61% niezadowolonych wśród ankietowanych w wieku 18-24 lata), mieszkańcy większych miejscowości (56% mieszkańców miast liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców), lepiej wykształceni (48% absolwentów wyższych uczelni), osoby z gospodarstw domowych o wyższych dochodach *per capita* (52% badanych osiągających dochody *per capita* wynoszące co najmniej 3000 zł) oraz niezadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (50%). W grupach społeczno-zawodowych są to relatywnie często: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (58%) oraz uczniowie i studenci (57%).

Oceny kierunku zmian dokonujących się w kraju istotnie zależą od poglądów politycznych i kwestii światopoglądowych. Przekonanie, że sytuacja w Polsce zmierza w dobrym kierunku, częściej niż inni deklarują badani bardziej religijni (74% zadowolonych wśród praktykujących kilka razy w tygodniu), o prawicowych poglądach politycznych (69%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem) – 81%. Z kolei niezadowolenie z rozwoju sytuacji w kraju relatywnie często artykułują w ogóle nieuczestniczący w praktykach religijnych (59%), identyfikujący się z lewicą (75%), a w elektoratach – deklarujący zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach na Lewicę (87%) oraz na Koalicję Obywatelską (74%) – por. tabelę 2 i tabelę aneksową 1.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	81	6	13
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, Kukiz'15, UED)**	54	32	14
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	30	56	14
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	15	74	11
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	11	87	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	19	54	27
Wahający się, czy wzięliby udział w głosowaniu	37	37	26
Deklarujący, że nie wzięliby udziału w głosowaniu	31	47	22

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych

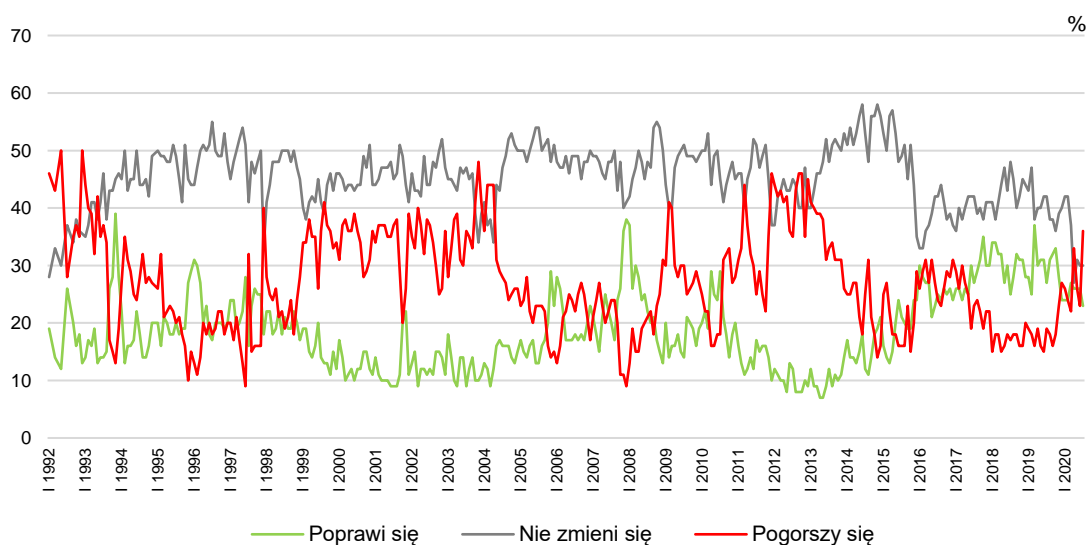
** Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Przewidywania

W przewidywaniach dotyczących ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku wyraźnie zwiększył się odsetek badanych obawiających się pogorszenia (o 13 punktów procentowych, do 36%), odsetek liczących na poprawę się zmniejszył (z 26% do 23%), a zakładających utrzymanie status quo w tym obszarze się nie zmienił (30%). W porównaniu z ostatnim pomiarem ubyło badanych niemających wyrobionej opinii na ten temat (z 21% do 11%).

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

TABELA 3

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
Poprawi się	27	31	32	33	28	24	24	24	27	26	26	26	23
Nie zmieni się	42	38	38	36	39	40	42	42	37	27	31	30	30
Pogorszy się	19	18	16	18	23	27	26	24	22	33	26	23	36
Trudno powiedzieć	12	13	14	13	10	9	8	10	14	14	16	21	11

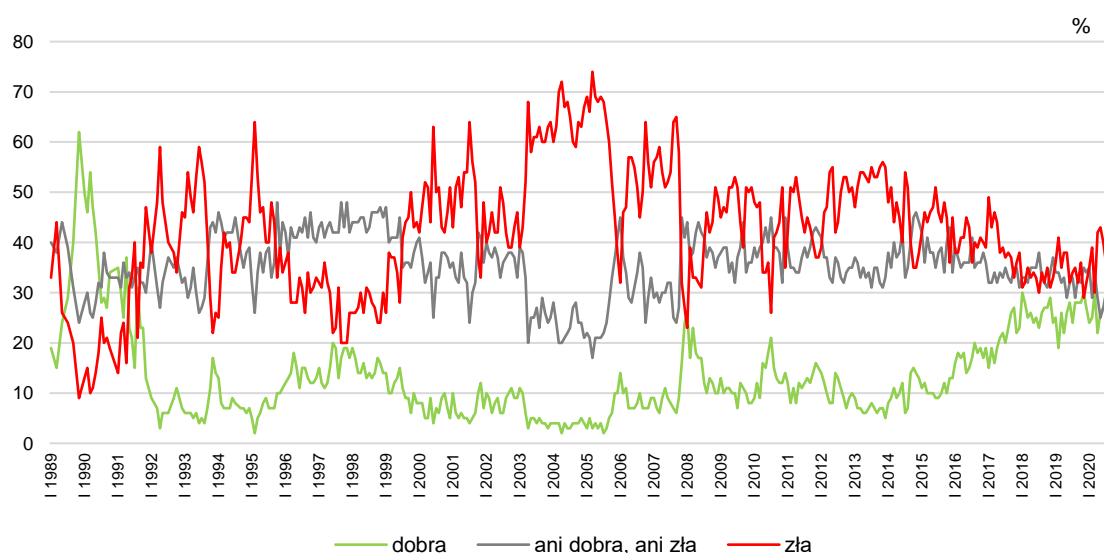
SYTUACJA POLITYCZNA

Oceny

W stosunku do ostatniego pomiaru zmniejszył się odsetek badanych negatywnie postrzegających sytuację polityczną w Polsce (spadek o 4 punkty procentowe, do 36%), zwiększył oceniających ją przeciętnie (o 3 punkty, do 30%), zaś odsetek zadowolonych z niej praktycznie się nie zmienił (26%).

CBOS

RYS. 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

TABELA 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– dobra	24	28	28	28	30	27	24	25	30	22	26	27	26
– ani dobra, ani zła	33	29	33	32	35	34	35	29	34	29	25	27	30
– zła	34	35	32	36	29	32	35	39	30	42	43	40	36
Trudno powiedzieć	9	8	7	4	6	7	7	7	6	6	6	7	7

Pozytywnie na temat sytuacji politycznej w kraju częściej niż inni wypowiadają się badani w wieku 55 lat i więcej (33–34% w zależności od kategorii), mieszkańcy wsi (32%), respondenci z wykształceniem zasadniczym zawodowym (38%), o dochodach na osobę w gospodarstwie domowym wynoszących od 1000 zł do 14,99 zł (38%) oraz dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (31%). W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej rolnicy (51%).

Oceny sytuacji politycznej, podobnie jak postrzeganie kierunku zmian dokonujących się w kraju, w silny sposób zależą od kwestii światopoglądowych i preferencji partyjnych. Ponadprzeciętnie często zadowolone z sytuacji politycznej deklarują biorący udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (43%), o prawicowych poglądach politycznych (47%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem) – 59% (por. tabelę 5 i tabelę aneksową 3).

TABELA 5

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	59	29	6	5
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, Kukiz'15, UED)**	19	33	44	4
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	6	22	69	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	6	35	55	4
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	2	19	76	4
Niezdecydowani, na kogo głosować	7	40	41	13
Wahający się, czy wzięliby udział w głosowaniu	16	37	35	12
Deklarujący, że nie wzięliby udziału w głosowaniu	14	31	42	14

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

Przewidywania

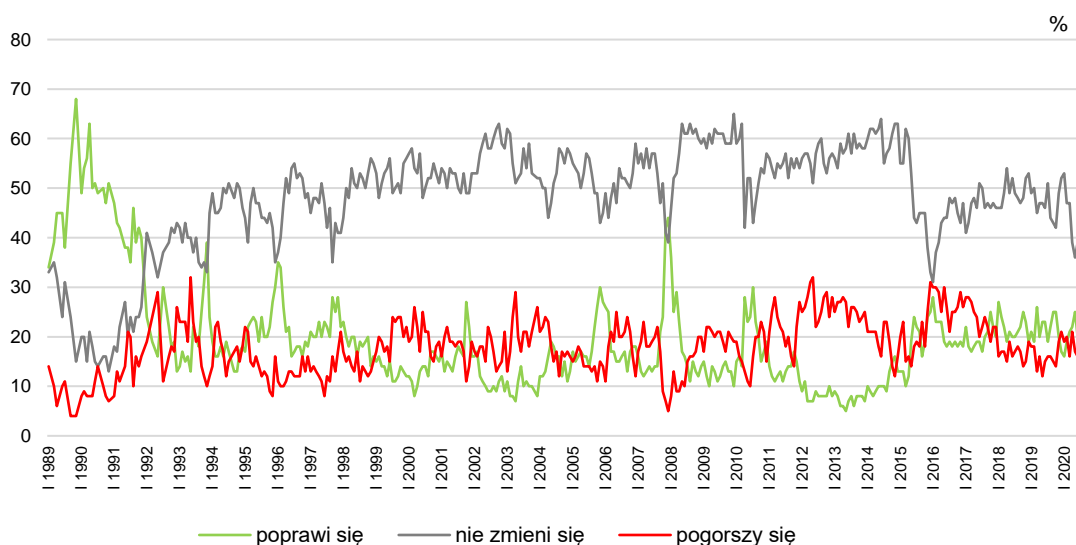
W porównaniu z pierwszą dekadą lipca ubyło sądzących, że sytuacja polityczna w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy się poprawi (o 5 punktów procentowych, do 15%), a przybyło uważających, że się nie zmieni (o 8 punktów, do 47%), oraz obawiających się pogorszenia (o 8 punktów, do 24%). Jednocześnie wyraźnie ubyło niepotrafiących sformułować prognoz dotyczących sytuacji politycznej (o 11 punktów, do 14%).

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– poprawi się	19	22	25	25	20	17	16	19	21	22	25	20	15
– nie zmieni się	51	44	43	42	49	52	53	47	47	39	36	39	47
– pogorszy się	16	16	15	14	19	21	19	20	16	21	17	16	24
Trudno powiedzieć	14	18	17	19	12	10	12	15	15	18	22	25	14

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny

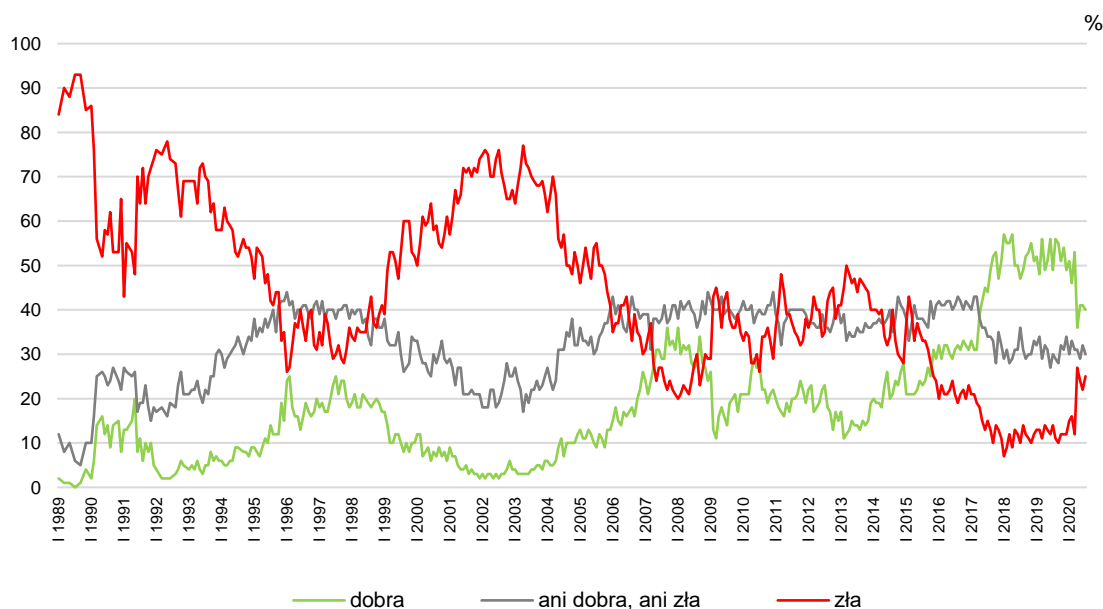
W stosunku do pierwszej dekady lipca zwiększył się odsetek negatywnie oceniających sytuację gospodarczą (o 3 punkty procentowe, do 25%), zmniejszył postrzegających ją przeciętnie (o 2 punkty, do 30%), a odsetek zadowolonych z niej praktycznie się nie zmienił (40%).

TABELA 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– dobra	49	56	55	51	54	49	51	46	53	36	41	41	40
– ani dobra, ani zła	30	29	28	32	31	34	30	33	31	31	29	32	30
– zła	14	11	10	12	12	12	15	16	12	27	24	22	25
Trudno powiedzieć	7	4	7	5	3	5	5	5	4	6	5	5	6

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?
Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Podobnie jak w przypadku postrzegania ogólnej sytuacji w kraju i sytuacji politycznej, zadowolenie z kondycji gospodarki częściej wyrażają starsi respondenci (53% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkający w mniejszych miejscowościach (44% mieszkańców wsi), gorzej wykształceni (50%

badanych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym), z gospodarstw domowych o dochodach na osobę wynoszących od 1000 zł do 1499 zł (52%) oraz dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (47%).

Postrzeganie sytuacji gospodarczej w Polsce jest silnie uwarunkowane przez poglądy polityczne i kwestie światopoglądowe. Lepiej sytuację gospodarczą oceniają osoby bardziej religijne (63% biorących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu), o prawicowych poglądach politycznych (61%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem) – 71% (por. tabelę 8 i tabelę aneksową 5).

TABELA 8

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	71	20	4	4
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, Kukiz'15, UED)**	41	22	37	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	28	40	29	3
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	17	32	48	2
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	8	36	53	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	21	33	33	14
Wahający się, czy wzięliby udział w głosowaniu	29	43	23	5
Deklarujący, że nie wzięliby udziału w głosowaniu	26	34	30	9

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych

** Dane dotyczące potencjalnych wyborców tego ugrupowania należy traktować z ostrożnością ze względu na ich niewielką liczebność w badanej próbie

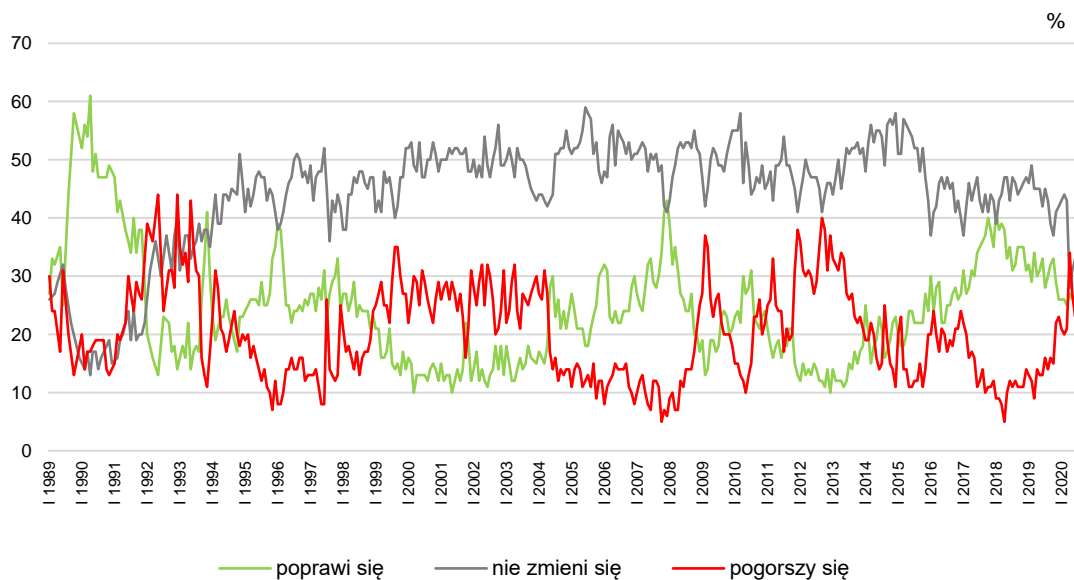
Przewidywania

W prognozach dotyczących sytuacji gospodarczej zwiększył się odsetek obawiających się pogorszenia (o 8 punktów procentowych, do 31%), zmniejszył liczących na poprawę (o 5 punktów, do 21%), a odsetek zakładających utrzymanie status quo w tym obszarze praktycznie się nie zmienił (34%). Odnotowujemy również spadek odsetka badanych niemających zdania na temat (z 19% do 14%).

TABELA 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– poprawi się	28	30	32	33	29	26	26	26	25	27	26	26	21
– nie zmieni się	45	43	39	37	41	42	43	44	43	28	31	33	34
– pogorszy się	16	14	16	15	22	23	21	20	21	34	27	23	31
Trudno powiedzieć	11	13	13	15	8	8	10	11	11	11	16	19	14

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

SYTUACJA WŁASNA BADANYCH I MATERIALNE WARUNKI ŻYCIA

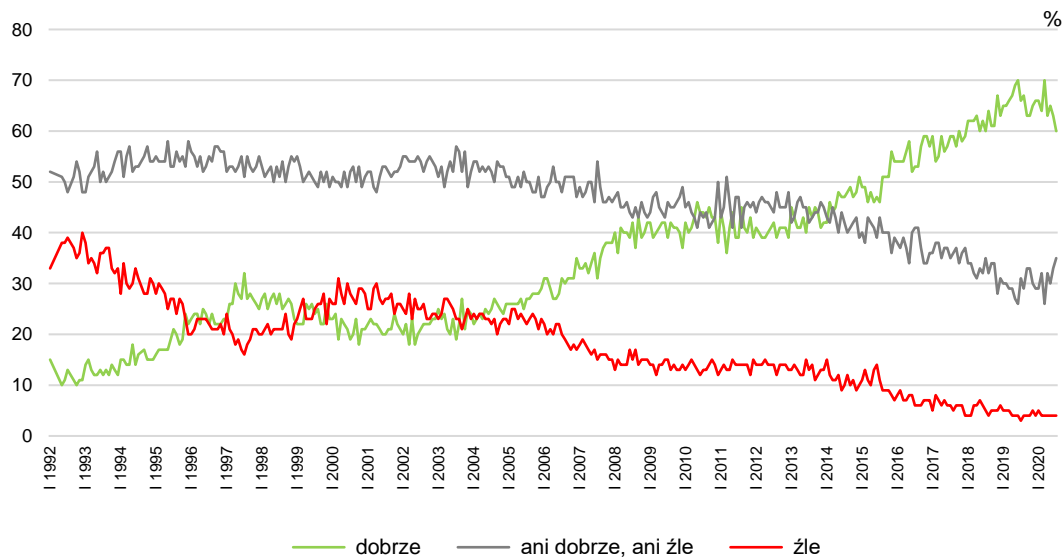
Oceny

Już drugi miesiąc z kolei rejestrujemy niewielkie spadki liczby zadowolonych z poziomu życia oraz z warunków materialnych gospodarstw domowych. Obecnie 60% ankietowanych (spadek o 3 punkty procentowe w stosunku do pierwszej dekady lipca) uważa, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, mniej więcej co trzeci twierdzi, że przeciętnie (wzrost z 33% do 35%), a jedynie nieliczni, że źle (4%).

TABELA 10

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– dobrze	66	67	63	63	65	66	66	64	70	63	65	63	60
– ani dobrze, ani źle	31	29	33	33	30	29	29	32	26	32	30	33	35
– źle	3	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4

RYS. 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

Jednocześnie ubyło dobrze oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych (o 3 punkty, do 59%), przybyło postrzegających je przeciętnie (z 32% do 36%), a liczba niezadowolonych z nich praktycznie się nie zmieniła (5%).

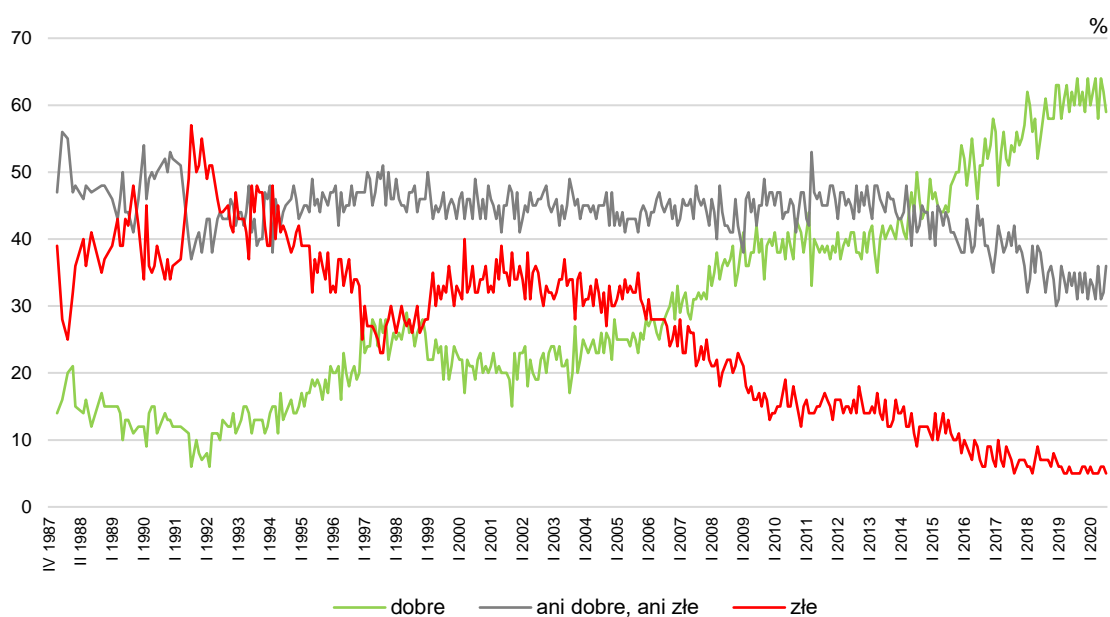
RYS. 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego?
Czy są one:

TABELA 11

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2019						2020							
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII	
	w procentach													
– dobre	60	64	60	62	59	64	60	62	64	58	64	62	59	
– ani dobre, ani złe	35	31	35	32	35	31	34	33	31	36	31	32	36	
– złe	5	5	5	6	6	5	6	5	5	5	6	6	5	

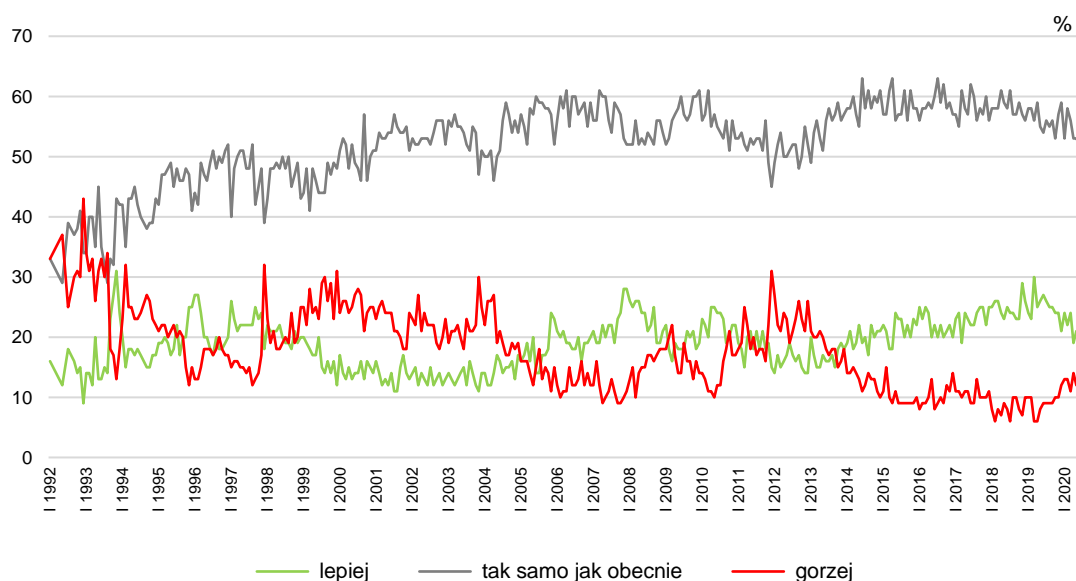
Zadowolenie z poziomu życia i warunków materialnych zależne jest od wieku, wykształcenia oraz od dochodów uzyskiwanych na osobę w gospodarstwie domowym. Częściej deklarują je badani poniżej 45. roku życia, lepiej wykształceni oraz z gospodarstw domowych o wyższych dochodach *per capita*. Ponadto ocena poziomu życia w silny sposób zależy od postrzegania warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego – por. tabele aneksowe 7 i 8.

Przewidywania

Podobnie jak przewidywania dotyczące sfery publicznej prognozy odnoszące się do poziomu życia oraz warunków materialnych gospodarstw domowych pogorszyły się. W stosunku do pierwszej dekady lipca zmniejszył się odsetek badanych uważających, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło lepiej (o 5 punktów procentowych, do 16%), a zwiększyły się odsetki respondentów sądzących, że tak samo (o 6 punktów, do 58%), oraz obawiających się pogorszenia (z 12% do 16%). Jednocześnie ubyło niemających sprecyzowanego zdania na ten temat (o 5 punktów, do 10%).

CBOS

RYS. 9. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

TABELA 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– lepiej	26	25	25	24	24	21	24	22	24	19	21	21	16
– tak samo	56	55	56	53	57	59	53	58	56	53	53	52	58
– gorzej	9	9	9	10	10	12	13	13	11	14	12	12	16
Trudno powiedzieć	9	11	10	13	9	8	10	8	9	14	14	15	10

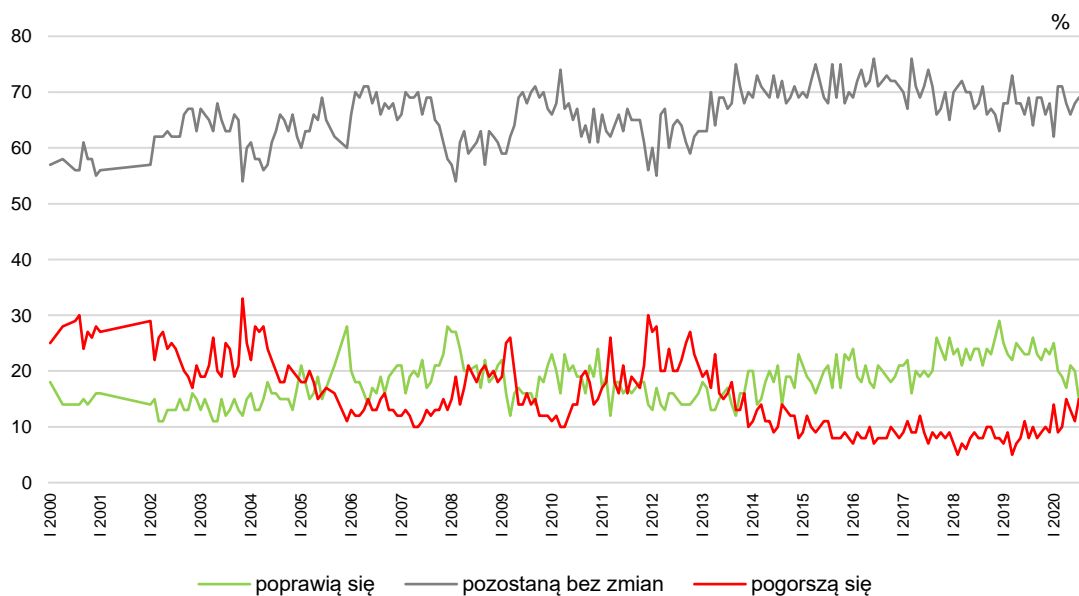
Podobne zmiany odnotowujemy w przypadku przewidywań dotyczących warunków materialnych gospodarstw domowych. Ubyło oczekujących ich poprawy (z 20% do 15%), przybyło obawiających się pogorszenia (z 11% do 15%). Nadal najliczniejsza grupa badanych (69%) uważa, że w ciągu najbliższego roku warunki materialne ich gospodarstw domowych się nie zmienią.

TABELA 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2019						2020						
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII
	w procentach												
– poprawią się	23	26	23	22	24	23	25	20	19	17	21	20	15
– pozostaną bez zmian	69	64	69	69	66	68	62	71	71	68	66	68	69
– pogorszą się	8	10	8	9	10	9	14	9	10	15	13	11	15

CBOS

RYS. 10. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:

W porównaniu z pierwszą dekadą lipca postrzeganie kierunku zmian dokonujących się w kraju praktycznie się nie zmieniło. W tym czasie w niewielkim stopniu zmniejszył się odsetek badanych źle oceniających sytuację polityczną, a zwiększył niezadowolonych ze stanu gospodarki. Warto zaznaczyć, że już drugi miesiąc z kolei odnotowujemy niewielkie spadki liczby zadowolonych z poziomu życia oraz z warunków materialnych gospodarstw domowych.

Największe natomiast zmiany dotyczą prognoz na najbliższych rok. Po rejestrowanym w poprzednich miesiącach wzroście niepewności w przewidywaniach odnoszących się do sfery publicznej, w drugiej połowie sierpnia odnotowaliśmy wyraźny wzrost pesymizmu w tym obszarze. W stosunku do ostatniego pomiaru pogorszyły się również przewidywania dotyczące poziomu życia oraz warunków materialnych gospodarstw domowych.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka